

Mae'r hysbysiad hwn yn egluro ein Gwasanaeth Cymraeg

Mae Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd Ei Mawrhydi yn asiantaeth weithredol o'r Weinyddiaeth Gyfiawnder. Rydym ni'n gyfrifol am gefnogi'r gwaith o weinyddu cyfiawnder yn y Goruchel Lys, y llysoedd sirol, llysoedd ynadon ac mewn sawl tribiwnlys trwy Gymru a Lloegr. Fel rhan o'r Goruchel Lys ceir y Llys Apêl, yr Uchel Lys (gan gynnwys y gwasanaeth profiant) a Llys y Goron.

Rydym yn llwyr gefnogi'r egwyddor sydd wrth wraidd Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 sef y dylai'r iaith Gymraeg a'r iaith Saesneg gael eu trin yn gyfartal.

Mae gennym Llinell Gymorth rad ac am ddim (0800 212368) ar gyfer pobl Gymraeg eu hiaith. Bydd y neges gychwynol yn rhoi opsiynau o ran talu dirwyon, ymholiadau rheithwyr, ymholiadau hawliadau am arian yn y llysoedd sifil ac ymholiadau cyffredinol.

Croesawn lythrau Cymraeg yn ein swyddfeydd yng Nghymru ac yn ein swyddfeydd gweinyddol yn Lloegr sydd â chyfrifoldeb dros wasanaethau yng Nghymru. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg yn Gymraeg ym mhen yr un faint o amser ag yr atebwn ohebiaeth Saesneg (10 diwrnod gwaith ar hyn o bryd). Os methwn â gwneud hyn byddwn yn rhoi eglurhad llawn i chi – fel ag y byddwn os methwn â chwrdd â'r safon ar gyfer gohebiaeth Saesneg.

Mae croeso i chi weld aelodau staff Cymraeg eu hiaith yn ein swyddfeydd yng Nghymru. Byddwn yn arddangos arwyddion "Cymraeg" – "English" pan fydd aelod staff Cymraeg ei iaith ar gael. Yn ogystal, byddwn yn annog aelodau unigol o staff sy'n siarad Cymraeg i wisgo bathodynau "Cymraeg" – "English". Os nad oes rhywun Cymraeg ei iaith ar gael; gallwch un ai ddefnyddio ein Llinell Gymorth neu siarad Saesneg.

Pan fyddwch yn ffonio swyddfa yng Nghymru, mae croeso i chi siarad Cymraeg. Yng Nghymru rydym yn ateb y ffôn drwy gyfarch y galwr yn ddwyieithog. Os na all y sawl sy'n ateb eich galwad siarad Cymraeg, byddwn yn trosglwyddo eich galwad at aelod staff Cymraeg ei iaith. Os nad oes neb ar gael i ddelio gyda chi yn Gymraeg cewch opsiwn i ffonio'r Llinell Gymorth Gymraeg.

Cofiwch, os gwelwch yn dda, fel gyda galwyr sy'n siarad Saesneg, os oes gennych ymholiadau am fater dyrys, fel arfer, mae'n well i chi ysgrifennu yn hytrach na thrafod y mater dros y ffôn.

This notice explains our Welsh Language Service

Her Majesty's Courts & Tribunals Service is an executive agency of the Ministry of Justice. We are responsible for supporting the administration of justice in the Supreme Court, county courts, magistrates courts and several tribunals throughout England and Wales. The Supreme Court consists of the Court of Appeal, the High Court (including the probate service) and the Crown Court.

We fully support the principle behind the Welsh Language Act 1993 that the English and Welsh languages should be treated on a basis of equality.

We have a free telephone Helpline (0800 212368) for Welsh speakers. The initial message will provide options in relation to paying fines, juror enquiries, enquiries in relation to money claims in the civil courts and general enquiries.

We welcome letters in Welsh at our offices in Wales and at administrative offices in England that have responsibility for services in Wales. We will answer Welsh correspondence in Welsh within the same time as correspondence in English (currently 10 working days). If we fail to do this we will give you a full explanation – as we do if we fail to meet the standard for correspondence in English.

You are welcome to see a Welsh-speaking member of staff at our offices in Wales. We will display "Cymraeg" – "English" signs when a Welsh-speaking member of staff is available. In addition, we will encourage individual members of staff who use Welsh to wear "Cymraeg" – "English" badges. If no Welsh speaker is available; you may either use our Helpline or converse in English.

When you telephone an office in Wales you are welcome to speak Welsh. In Wales we answer the telephone with a bilingual greeting. If the person taking your call cannot converse in Welsh, we will transfer you to a Welsh-speaking member of staff. If none are available you will be given the option of ringing the Welsh Language Helpline.

Please remember that, like callers using English if your enquiry is about a complex matter it is usually better to write rather than try to deal with it over the telephone.

Mae gennych hawl i siarad Cymraeg mewn gwrandawriadau llysoedd a thribiwnlysoedd yng Nghymru. Pan gawn wybod eich bod chi neu rywun arall sy'n gysylltiedig â'ch achos yn dymuno siarad Cymraeg mewn gwrandawriad, byddwn yn eich galluogi i wneud hynny. Os na roddir y wybodaeth hon fel mater o drefn i'r llys e.e. drwy holiadur – rhaid rhoi rhybudd ymlaen llaw fel bod modd gwneud y trefniadau angenrheidiol.

Gall Tystion a Rheithwyr dyngu llw neu gadarnhau yn Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

Cyhoeddwyd Cyfarwyddiadau Ymarfer ynghylch defnyddio'r iaith Gymraeg mewn achosion yn Llysoedd y Goron a Llysoedd Sifil Cymru ac mewn achosion a ddechreuwyd yng Nghymru a bod posibilrwydd iddynt gael eu cynnal mewn lleoliad arall y tu allan i Gymru.

Y Gallwch ddefnyddio dogfennau cyfreithiol Cymraeg yng Nghymru. Mae gennych hawl i gychwyn unrhyw hawliad yn y llys sifil trwy gyfrwng yr iaith Gymraeg hyd yn oed pan weinyddir y gwaith o ganolfan yn Lloegr.

Rydym yn anelu at gynhyrchu pob ffurflen yn ddwyieithog.

Ar eich cais, byddwn yn cyfieithu unrhyw orchmynion llys a dogfennau llys a ddefnyddir mewn gwrandawriadau i'r Gymraeg neu i'r Saesneg.

Os dywedwch wrthym ei bod yn well gennych ddefnyddio'r Gymraeg, byddwn yn parchu eich dewis wrth anfon ffurflenni a dogfennau atoch ar ôl hynny.

Os cewch eich gwysio i wasanaethu ar reithgor mewn unrhyw lys yng Nghymru, byddwn yn anfon dogfennau dwyieithog atoch. Os nodwch yn eich ateb y byddai'n well gennych i ni ddelio â chi drwy'r Gymraeg, yn Gymraeg y byddwn yn gohebu â chi ar ôl hynny. Fe'ch gwahoddir i weld y fideo Cymraeg sy'n dangos cyfrifoldebau gwasanaeth rheithgor os ydych yn dymuno hynny.

Beth i'w wneud os derbyniwch ddogfen hawlio meddiant ar lein (PCOL) yn Gymraeg neu yn Saesneg. Mae GLITEM yn cefnogi'r egwyddor o drin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal. Gellir cyhoeddi unrhyw hawliad PCOL yn Gymraeg neu yn Saesneg. Os bydd arnoch angen cyfieithu unrhyw ran o ddogfen llys i Gymraeg neu i Saesneg, byddwn yn darparu cyfieithiad ar eich cyfer. Dylech gysylltu ar unwaith ag Uned Iaith Gymraeg GLITEM ar 01286 669800 neu drwy anfon ebost i welsh.language.unit.manager@hmcts.gsi.gov.uk gan ddyfynnu cyfeirnod yr achos. Rydym yn anelu at ddychwelyd cyfieithiadau o fewn un diwrnod gwaith o'i dderbyn.

You have the right to speak Welsh at court and tribunal hearings in Wales. When we are told that you or someone connected with your case wishes to speak Welsh at a hearing we will enable you to do so. If this information is not automatically provided to the court e.g. by means of a questionnaire – advance notice would be required so that the necessary arrangements can be made.

Witnesses and Jurors may take the oath or affirm in Welsh if they so wish.

Practice Directions have been issued relating to the use of the Welsh language in cases in the Crown Courts in Wales and in the Civil Courts in Wales and in cases which originate in Wales and it is contemplated that the case may be tried at another location outside Wales.

You may use Welsh legal documents in Wales. You have the right to initiate any claim in the civil courts in Welsh, even if the work is administered in a centre based in England.

We aim to produce all forms bilingually.

At your request we will translate into either Welsh or English any court orders, and court documents to be used at hearings.

If you notify us that you prefer to use Welsh we will honour your choice when sending you subsequent forms and correspondence.

If you are summoned to serve on a jury at any court in Wales, we will send you bilingual documents. If you respond saying that you would like to be dealt with in Welsh, future correspondence will be in Welsh. You are invited to see the video, which explains the responsibilities of jury service in Welsh, if you so wish.

What to do if you receive a possession claim document on line in English or Welsh. HMCTS supports the principle of treating both the English and Welsh languages equally. Any on-line possession claim can be issued in English or Welsh. If you require any part of a court document to be translated into either English or Welsh we will provide a translation for you. You should immediately contact HMCTS' Welsh Language Unit on 01286 669800 or email to welsh.language.unit.manager@hmcts.gsi.gov.uk quoting the case reference number. We aim to return translations within one working day of receipt.